

Namens Gasalarm2 wil ik graag iets zeggen over agendapunt 4, de convenanten Overlast en Schade en Schade door bodembeweging in het kader van het project Gasopslag Bergermeer.

De regeling van schade door de aanleg en constructie van de voorzieningen voor de gasopslag is inderdaad iets beter dan wat gangbaar is geworden. De vraag is of het voldoende is gezien de ernst van de te duchten overlast. Ik maak er twee opmerkingen over.

De eerste betreft de stelling van TAQA dat de overlast van de bouwactiviteiten binnen de wettelijke normen blijft en deze overigens samen met de bewoners wil beperken (een interessante gedachte). Het is van belang vast te stellen dat TAQA dit kan beweren doordat de wettelijke normen in dit geval speciaal door de rijksoverheid verruimd zullen worden. Dat betekent dat een gebied om de boorlocatie gedurende ruim 2 jaar continu met een feitelijk niet te tolereren overlast opgescheept wordt, waarbij de normaal beschermende overheid het af laat weten.

Mijn tweede opmerking betreft de zinsnede in de u gegeven toelichting dat niet is voorzien in een geldelijke tegemoetkoming bij deze overlast, maar alleen in een procedure over de afhandeling van een specifieke klacht. Het gaat mij om het eerste. Ik ben van mening dat we meer mogen verlangen van een bedrijf dat met zoveel empathie spreekt over de samenleving ('gasleveringszekerheid', 'nationaal belang'). TAQA kan dit niet ondervangen met het TAQA Cultuurfonds.

Met betrekking tot het convenant bodembeweging claimt TAQA gebonden te zijn aan de Mijnbouwwet. Maar daarbij moet wel opgemerkt worden dat de wet alleen het *minimum* aangeeft waartoe een mijnbouwer verplicht is. De bewering dat daardoor allerlei elders redelijk normale gedragingen niet mogelijk zijn, zoals in geval van mogelijke schade door aardbevingen en het op de hoogte zijn van de toestand van de bebouwing boven het gebied dat erdoor getroffen zou kunnen worden, is daarom klinkklare onzin.

Door deze misplaatste opvatting van TAQA moeten wij met de pet in de hand bij TAQA vragen om een schadevergoeding door hun mijnbouwactiviteiten. TAQA vindt dat we niet in redelijkheid van haar kunnen verlangen dat zij nulmetingen zou moeten doen, omdat het niet mogelijk zou zijn te bepalen om welk gebied het zou gaan. Wij hebben TAQA gevraagd om de gegevens van de schades van de eerdere bevingen, teneinde te bepalen hoe de bebouwing reageerde in het gebied om de bevingen. Dat verzoek is ons geweigerd, maar ook TAQA zelf heeft deze studie niet verricht of niet willen laten verrichten omdat dat niet wettelijk verplicht zou zijn. Maar na zo'n studie hadden we nu wel meer inzicht gehad in dit vraagstuk. Onze conclusie is dat TAQA hier geen belang bij heeft. Ook hier ben ik van mening dat we meer mogen verlangen van een bedrijf dat de passie denkt te moeten preken met termen als 'nationaal belang' en 'gasleveringszekerheid'.

De in het convenant beschreven procedure denkt een belangrijke rol toe aan het expertisebureau. Het convenant spreekt zich niet uit over de kwalificaties die aan het bureau worden gesteld (wat moet het kunnen, hoe is het geselecteerd en door wie), noch over de regels die het moet opvolgen met betrekking tot vaststelling, opname, detaillering en beoordeling van schade en de formulering van de vergoeding. Dat is een gemis, daar TAQA een expertisebureau op een reclamant afstuurt, het schaderapport als enige in ontvangst neemt, beoordeelt en dan doorstuurt naar de reclamant. Daarmee bepaalt TAQA de schadeuitkering. Natuurlijk, de reclamant kan zijn zaak voorleggen aan de Tcbb, maar die bestaat uit deskundigen uit dezelfde hoek als waaruit TAQA afkomstig is. Voordat het expertisebureau aan een klus begint, gaat TAQA na of er een causaal verband bestaat tussen een (door het

KNMI geregistreerde) beving en schade. Kan er schade aan een gebouw zijn na een beving zonder dat die schade veroorzaakt is door de beving? Dit lijkt me een typisch voorbeeld van het adagium wie betaalt bepaalt.

U begrijpt dat wij erg ongelukkig zijn met dit schadeconvenant waar TAQA zelf het middelpunt van is. Dit is ons inziens principieel onjuist, maar het gevolg van een Mijnbouwwet uit het steenkool-tijdperk toen de verhouding tussen overheid en burgers op een andere leest was geschoeid.

Schade aan gebouwen door aardbevingen is het gevolg van een schokgolf die zich vooral als een horizontale kracht op die gebouwen uit. Er is dus altijd een causaal verband tussen een beving en schade. In welke staat gebouwen zich ook bevinden, de beving geeft de stoot die de schade veroorzaakt (de spreekwoordelijke druppel). Gebouwen in slechte staat hebben meer kans op schade dan gebouwen in goede staat. De veroorzaker van de schade (dat is bij geïnduceerde bevingen de mijnbouwonderneming) is verantwoordelijk voor de herstelkosten van de schade. Dat betekent dat de constructie en afwerking van het gebouw teruggebracht moeten worden naar de staat die deze hadden behoren te hebben volgens de bouwvoor-schriften uit de bouwtijd, met inachtneming van een normale technische slijtage. Bij het vaststellen van de schade moet worden uitgegaan van een aanzienlijk en principieel belangenverschil tussen degene die schade lijdt en die deze veroorzaakt. Ik ben van mening dat de confrontatie van die belangen plaats moet vinden voor een onafhankelijke tussenpersoon. Die is er niet en komt er volgens het Convenant ook niet, maar moet worden opgericht, bijvoorbeeld in de vorm van een stichting met tenminste 3 bestuurders (gemeente, TAQA, bewoners/gebruikers). Een stichting die de vrije beschikking heeft over financiële middelen en die de schaderegistratie en -afwikkeling zelfstandig behartigt.

Het belangenverschil wordt ten dele veroorzaakt doordat een aardbeving onverwacht komt en TAQA niet vooraf een nul-meting heeft willen doen. Een bona fide ondernemer doet dit wel. De gemeente Bergen heeft, bijvoorbeeld, bij uitvoerige rioolwerkzaamheden in Saenegeest zulke nulmetingen wel laten uitvoeren.

Zonder zulke metingen is het moeilijk om causaal verband tussen schade en beving aan te tonen. Daarom hecht TAQA aan de eis van het vaststellen van het causale verband tussen schade en beving. Omdat de bewijslast voor de reclamant lastig is te geven, bereikt TAQA zo dat een verdeling van de reparatiekosten mogelijk wordt (dat wil zeggen degene die schade lijdt moet een deel ervan zelf betalen). Naast de onafhankelijke tussenpersoon (de zojuist genoemde stichting) zal er dus ook een goede regeling moeten komen voor een regelmatige (bijvoorbeeld 1x per jaar) fotografische registratie van de gebouwen in het aardbevingsgevoelige gebied.

Al deze aspecten vragen om nadere discussie en verdere uitwerking. Daar is tijd voor nodig. Daarom hopen wij dat u dit convenant niet accepteert.

Mochten u en wij, onverhoopt, bij de komende beroepszaken tegen het project Gasopslag Bergermeer in het ongelijk worden gesteld door de Raad van State, dan is er daarna ruimschoots gelegenheid dit convenant nogmaals te beoordelen en mogelijk aan te vullen. Maar voor het moment is het het belangrijkste dat we onze opvatting breeduit moeten gaan uitventen, dat we aan Alkmaar en Den Haag kunnen laten zien hoe slecht ze voor hun burgers opkomen.

Ik eindig met een verzoek. Laten we (Gemeente en Gasalarm2) vooral samen deze zaak van het Convenant voortzetten. Wij bieden onze expertise en inzet gaarne aan.